prof. dr hab. Paweł Janiszewski
Katedra Hodowli Zwierząt Futerkowych i Łowiectwa
Wydział Bioinżynierii Zwierząt
UWM w Olsztynie

OPINIA PROMOTORA

dotycząca rozprawy doktorskiej mgr. inż. Marka Bogdaszewskiego

pt. **Wpływ wybranych czynników na rozwój poroża daniela zwyczajnego w warunkach fermowych**

Przedłożona rozprawa doktorska jest oryginalnym dziełem, będącym efektem wieloletnich badań z zakresu chowu i hodowli fermowej danieli zwyczajnych utrzymywanych w warunkach północno-wschodniej Polski. Dysertacja stanowi oryginalne dzieło, będące próbą rozwiązania tytułowego problemu naukowego, a jednocześnie potwierdza zaawansowaną wiedzę teoretyczną Doktoranta w dyscyplinie naukowej zootechnika i rybactwo, a w szczególności z zakresu hodowli fermowej jeleniowatych. Potwierdza także Jego umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej i realizacji eksperymentów doświadczalnych.

Na podkreślenie zasługuje także ogromna pracochłonność i samodzielność podczas wszystkich zrealizowanych doświadczeń, o czym może świadczyć m.in. ilość zebranych danych wynikowych, zaprezentowanych w formie kilkudziesięciu tabel i wykresów, zawartych w ocenianej dysertacji.

Uzyskane przez Doktoranta wyniki wykazały m.in., że zastosowana procedura doświadczalna spowodowała przyspieszenie rozpoczęcia cyklu tworzenia nowego poroża u zwierząt doświetlanych sztucznie w kolejnych eksperymentach. U byków poddanych modyfikacji długości dnia świetlnego nastąpiło wydłużenie cyklu rozwoju poroża średnio o: 4,7, 5,3 oraz 4,8 dnia. Ponadto, Autor wykazał, że średnia długość cyklu wzrostu poroża wzrastała wraz wiekiem zwierząt. Wydłużenie dnia świetlnego silniej oddziaływało na wydłużenie cyklu rozwoju poroża u byków w wieku powyżej 5 lat. U doświetlanych byków 3-4 letnich różnice w długości cyklu w stosunku do grupy kontrolnej okazały się statystycznie

nieistotne. Doktorant stwierdził także, że zwiększenie poziomu białka ogólnego w podawanej zwierzętom paszy treściwej z 10% do 15% nie spowodowało istotnego wydłużenia cyklu rozwoju poroża.

Analizując szczegółowo cechy poroża badanych danieli mgr Marek Bogdaszewski wykazał, iż zastosowany program świetlny wpłynął na zwiększenie masy i objętości poroża, przy czym istotność wykazanych różnic wzrastała w kolejnych eksperymentach wraz z rosnącym wiekiem byków. W grupie byków poddanych działaniu czynnika fotoperiodycznego stwierdzono równoczesne obniżenie gęstości poszczególnych odcinków poroża w porównaniu do zwierząt utrzymywanych w normalnych warunkach świetlnych. Wydłużenie dnia świetlnego wpłynęło na obniżenie gęstości obu tyk, w tym w szczególności ich górnych odcinków, w większym stopniu u byków starszych. Istotność zaobserwowanych różnic wzrastała wraz z wiekiem byków.

Istotnym efektem badań Doktoranta było wykazanie, że w warunkach sztucznie wydłużonego dnia suplementacja mineralna podawana w paszy treściwej skutkowała uzyskaniem wyższej gęstości dolnych odcinków poroża (trzonów) u byków starszych w porównaniu z podawaniem lizawki dostępnej *ad libitum*. Może to świadczyć o konieczności podawania wyższych dawek substancji mineralnych w sytuacji przyspieszonego rozwoju poroża. W warunkach kontrolnych nie stwierdzono istnienia takiej zależności.

Przytoczone powyżej fragmentaryczne wyniki wyraźnie wskazują, że oceniana rozprawa jest bardzo cennym opracowaniem zarówno z poznawczego, jak i z praktycznego punktu widzenia, gdyż daje nowe spojrzenie na wpływ różnorodnych warunków utrzymywania fermowych danieli, na jakość poroża.

Podsumowując stwierdzam, że przedłożona rozprawa jest bardzo wartościowym opracowaniem i spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim zawarte w art. 13 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789, ze zm.).

Promotor

Janiszewski Paweł

prof. dr hab. Paweł Janiszewski

Olsztyn, dn. 29 grudnia 2021 roku